

13. Selivanova, O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]*. Poltava: Dovkillia-K. [in Ukrainian].
14. Skalkin, V. L. (1989). *Obuchenie monologicheskomu vyiskazyvaniyu [Monologue teaching]*. KiYiv: Radyan. shkola [in Russian].
15. Pentyliuk, M. I. (Ed.) (2015). *Slovyk-dovidnyk z ukraïnskoi linhvodydaktyky : navchalnyi posibnyk [Dictionary-reference book on Ukrainian linguodidactics: textbook]*. Kyiv : Lenvit [in Ukrainian].
16. Yakubinskiy, L. P. (1923). *O dialogicheskoy rechi [About dialogical speech]*. *Russkaya rech : sb. nauch. trudov – Russian speech: collection of scientific works* [in Russian].

Skrypnyk N. I. Formation of monological and dialogical speech of future teachers of the Ukrainian language

The research is devoted to the study of the peculiarities of teaching monologue and dialogic speech to students-philologists in classes on Ukrainian-language disciplines in higher education. The urgency of the problem of forming dialogic and monologue speech of students of the Humanities and Pedagogical College is due to the requirements of modern society to specialists of a new type. It was found that the most important components that form the basis of student's speech competence are the ability to adequately perceive dialogic speech by ear, to conduct a dialogue in compliance with the requirements of Ukrainian speech etiquette (in a friendly circle, in conversation with group mates, in contact or distance communication). The author of the studies is convinced that the use of the studied material in new language situations should be considered as a basis for teaching monologue speech. In the classes it is necessary to form the skills of both unprepared and prepared speech of these forms. The content and structure of monologue and dialogic speech are revealed. The article examines monologue and dialogue as forms of speech formed as a result of active human speech activity. Emphasis is placed on the fact that dialogic and monologue speeches are characterized by reversibility, but it has been shown that dialogic speech is more closely related to the situation of communication than monologue speech. It is proved that dialogic speech, in contrast to monologue, cannot be planned in advance, it is usually spontaneous, because the speech behaviour of each communicator of the dialogue largely depends on the speech behaviour of the partner. Communication in the native language is possible under the condition of free use of subjects of language interaction as the most important way of communication, and therefore to form in future specialists of philological profile proper speech culture, developed language, linguistic, speech and communicative competences only if they understand that they have acquired competencies will allow them to skilfully use the language in professional activities.

Key words: higher education, dialogic speech, monologue speech, communication, speech competence, Ukrainian language teaching.

УДК 378.091.3:373.3.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.74.32>

Тесленко Т. В, Марусинець М. М.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНІВСЬКИМ КОЛЕКТИВОМ

У статті обґрунтовано актуальність проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з учнівським колективом. Особлива увага надана розкриттю професійної взаємодії майбутніх учителів як системи інтегрованих показників, що включають професійну педагогічну спрямованість особистості, її теоретичну озброєність, а також наявність професійно значущих умінь, необхідних до спільної діяльності. Окреслено зміст та структуру підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом.

Готовність майбутніх учителів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом розглядається у роботі як сукупність особистісних, психологічних і професійних особливостей вчителя, що охоплюють мотиваційну, змістовно-процесуальну та дієво-операційну сфери педагогічної діяльності.

У статті розкривається сутність понять «взаємодія», «педагогічна взаємодія» у різних аспектах, виділяються основні компоненти процесу підготовки майбутніх учителів, а також аналізується проблема «взаємодія» як педагогічного поняття у роботах різних науковців, які займалися цим питанням у своїх наукових дослідженнях з різних позицій; представлені педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення педагогічних дисциплін у навчально-виховному процесі, які забезпечують її формування. В кінці статті зроблені висновки про те, що оптимізація викладання психолого-педагогічних дисциплін на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії та впровадження інноваційних форм навчання у процесі викладання педагогічних дисциплін сприяють суттєвому підвищенню ефективності підготовки студентів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом.

Ключові слова: педагогічна взаємодія, учнівський колектив, формування готовності, співпраця, навчальна взаємодія, компоненти готовності, педагогічні умови, форми організації навчання.

Національна освіта переживає критичне та конструктивне переосмислення дійсності, пов'язане з глибоким перетворенням усіх сфер суспільного життя. Однією з актуальних проблем сучасної педагогічної теорії і практики вищої освіти є організація навчальної взаємодії «викладач-студент». Позитивна взаємодія, що спирається на емоційний потенціал суб'єктів процесу навчання, дозволяє акумулювати пізнавальну активність студентів, суттєво підвищувати рівень мотивації й ефективність процесу навчання загалом.

Оскільки проблема формування готовності до взаємодії в учнівському колективі є важливим аспектом діяльності педагога, то вона повинна бути відображена у процесі його професійної підготовки у навчальному закладі вищої освіти. Очевидно, що від якості підготовки учителя до роботи у цьому напрямі залежать особливості взаємин в учнівському колективі, формування цінностей та інтересів учнів, результати навчальних досягнень, умінь у системі ефективної взаємодії з іншими людьми, особистісне зростання в цілому. В основі дослідження підготовки майбутніх учителів до формування готовності взаємодії з учнівським колективом лежать дві проблеми: проблема пошуку шляхів організації взаємин в учнівському колективі та професійна підготовка студентів навчальних педагогічних закладів вищої освіти.

Мета статті – дослідження педагогічних умов формування професійної взаємодії майбутніх учителів початкової школи з учнівським колективом в процесі їх професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень показує, що окремі аспекти формування готовності майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з учнівським колективом розглядаються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що педагогічна взаємодія є різновидом соціальної взаємодії людей і розглядається як: 1) педагогічне спілкування (О. Бодальов, В. Кан-Калик, І. Зимня); 2) спосіб організації навчально-виховного процесу (Ю. Бабанський, В. Бондар, О. Кіличенко); 3) особливий вид педагогічної діяльності (Р. Берне, К. Роджерс, Л. Тайлер); 4) істотна характеристика педагогічного процесу (В. Сластьонін); 5) сукупність педагогічних ситуацій (І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос, Н. Тарасевич); 6) взаємна активність вихователя і вихованців (Н. Мойсеюк); 7) процес виховання в сучасному розумінні (І. Бех, І. Підласий) [1; 2; 3].

Термін «взаємодія» як поняття у науковій літературі трактується неоднозначно. У філософії «взаємодія» розглядається як категорія, що відображає процеси впливу різних об'єктів один на одного, їх взаємообумовленість, взаємоперехід, зміну стану. У психології термін «міжособистісна взаємодія» розуміється як сукупність зв'язків і взаємовпливів людей, що відбуваються в процесі спільної діяльності [2;3]. В педагогічній енциклопедії «взаємодія розглядається як особлива форма зв'язку між людьми, процесами, діями, явищами, в результаті якої відбувається зміна їх початкових якостей або станів. Вона веде до синтезу, інтеграції об'єктів, до єдиної дії» [4]. «Педагогічна взаємодія» трактується як «особлива форма зв'язку між учасниками освітнього процесу. Вона передбачає взаємозбагачення інтелектуальної, емоційної, діяльнісної сфери учасників освітнього процесу; їх координацію і гармонізацію; особистісний контакт вихователя і вихованців, випадковий чи навмисний, тривалий чи короткочасний, вербальний чи невербальний, такий, що як наслідок має взаємні зміни їхньої поведінки, діяльності, відносин, установок. Педагогічна взаємодія може виявлятися у вигляді співпраці і у вигляді суперництва» [4].

У сучасному педагогічному полі учнівський колектив сприймається як соціальна спільність людей, об'єднана на основі суспільно значущих цілей, спільних ціннісних орієнтацій, спільної діяльності і спілкування [4]. Виходячи з цього, учнівському колективу властиві взаємозалежні ознаки: єдність мети, певна організація спільної роботи.

Професійну діяльність вчителя, спрямовану на забезпечення педагогічної взаємодії, можна розглядати як цілісну динамічну систему. Н. Кузьміна вирізняє складники і функціональні компоненти педагогічної діяльності. Ця модель містить п'ять структурних елементів: суб'єкт педагогічного впливу, предмет їхньої спільної діяльності, цілі, зміст діяльності, засоби педагогічної комунікації.

Аналіз досліджень з проблеми педагогічної взаємодії з учнівським колективом дав змогу визначити, що на сучасному етапі немає єдиних поглядів на *сутність і структуру готовності студентів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом*. Досліджуючи сутність готовності вчителя до доцільної взаємодії з учнівським колективом, сучасні науковці розглядають її зміст як систему інтегрованих показників, що включають професійну педагогічну спрямованість особистості, її теоретичну озброєність, а також наявність професійно значущих умінь, необхідних до спільної діяльності [2].

Отже, на нашу думку, готовність майбутніх учителів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом – це сукупність особистісних, психологічних і професійних особливостей вчителя, що охоплюють мотиваційну, змістовно-процесуальну та дієво-операційну сфери педагогічної діяльності, яка дає йому змогу успішно реалізувати цілі гуманістичного виховання з учнівським колективом.

Відповідно до прийнятого нами визначення, фахова компетентність майбутнього вчителя до педагогічної взаємодії розглядається як єдність таких складових компонентів: ціннісно-мотиваційного, когнітивного та дієво-операційного.

До *ціннісно-мотиваційного компонента* входить:

- ✓ наявність бажання забезпечувати педагогічну взаємодію;
- ✓ сформованість ідей про важливість і необхідність педагогічної взаємодії з учнівським колективом;
- ✓ тривалість і незалежність від перешкод виявлення мотивів забезпечувати педагогічну взаємодію;
- ✓ інтерес до педагогічної професії, бажання розв'язувати психолого-педагогічні проблеми.

До *когнітивного компонента* належить:

- ✓ наявність знань про сутність, зміст, ознаки, складові механізми педагогічної взаємодії;
- ✓ інтеграція окремих уявлень про педагогічну взаємодію в цілісну систему;

- ✓ закріпленість у пам'яті та легка відтворюваність у потрібний момент глибоких понять про основну сутність, зміст і закономірності забезпечення педагогічної взаємодії з учнівським колективом;
- ✓ самостійний пошук інформації про шляхи забезпечення педагогічної взаємодії з учнівським колективом;
- ✓ уточнення та поглиблення особистісного смислу педагогічних знань у результаті їх апробування у власній педагогічній діяльності.

До *дієво-операційного компонента* належить:

- ✓ здатність успішно реалізовувати всі необхідні педагогічні дії на високому рівні доцільності і продуктивності;
- ✓ наявність різноманітних здібностей, здатностей і умінь, що стосуються всіх провідних форм, методів і прийомів роботи педагога;
- ✓ вияв стимульованої ззовні активності в сфері забезпечення педагогічної взаємодії;
- ✓ системність та послідовність педагогічних дій;
- ✓ варіативність і змінюваність дій залежно від умов і обставин;
- ✓ нестандартність рішень і дій, творчий перехід у розв'язанні виявлених проблем.

Основними критеріями сформованості означеного виду готовності виступають педагогічні знання і уміння, пізнавальний інтерес, творча активність і продуктивність педагогічної взаємодії, розвиток яких дозволяє визначити репродуктивний, відтворюючий і творчий рівні готовності майбутніх учителів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом.

Спричинити такий стан, на нашу думку, могло недостатнє розуміння важливості педагогічної взаємодії з учнівським колективом, відсутність усвідомлення студентами мети та завдань педагогічної взаємодії з учнівським колективом, недостатній рівень розвитку практичного досвіду майбутніх учителів початкової школи, наявність студентських стереотипів про педагогічну взаємодію з учнівським колективом.

Доведено, що педагогічними умовами, які забезпечують ефективність навчальної взаємодії «викладач-студент» є: поповнення змісту підготовки майбутніх педагогів теоретичними і практичними питаннями організації навчальної взаємодії між викладачем і тим, хто навчається; використання особистісно-орієнтованих технологій, методів і прийомів навчання, що забезпечують пізнавальну активність і позитивні емоційні стани студентів на заняттях; створення позитивної атмосфери у навчанні студентів.

Які ж етичні вимоги висувуються нині до викладача закладу вищої освіти як ініціатора та фасилітатора діалогічної взаємодії зі студентами? Намагаючись відповісти на це запитання, ми звернулися до наукових праць сучасних учених у галузі філософії освіти, психології, педагогіки (І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень, О. Савченко, О. Сухомлинська) [1]. Назвемо окремі з цих вимог.

По-перше, викладач має бути справжнім науковцем та хорошим педагогом. Часто дискутується питання, що важливіше: добре знати свій предмет чи бути хорошою людиною. Думки, як правило, розділяються, а істина, як завжди, знаходиться посередині. Ми переконані, що викладач закладу вищої освіти має поєднувати в собі добрі знання предмета, розвинений кругозір, володіння сучасними педагогічними технологіями з високими моральними якостями та бути яскравою масштабною особистістю. Викладач має бути переконаним у тих позиціях, які він транслює студентам, водночас, стимулювати їх до пошуку «болючих точок» проблеми та способів їх вирішення.

По-друге, викладач має подолати в собі (а ще краще їх взагалі не мати) егоцентричні настанови, які заважають зрозуміти та прийняти позицію студентів, з розумінням поставитися до їх способів самовираження.

Досить актуально для викладача закладу вищої освіти звучить також ідея толерантності – готовність позитивно сприйняти широкий діапазон особистісних варіантів студентів та колег.

По-третє, викладач має виявляти під час взаємодії зі студентами належну повагу до них, незалежно від їхньої функціональної спроможності. Кожній людині хочеться жити з відчуттям своєї сили, упевненості, бути переконаною, що її точка зору чогось варта. З метою зміни поведінки студента бажано надавати перевагу «Я-повідомленням», стимулюючи студентів до зміни поведінки без використання часто надмірного й необгрунтованого «натиску» [3].

По-четверте, необхідно широко застосовувати під час навчання такі діалогічні прийоми взаємодії як запитання до студентів, пропозиції порівняти, надання можливостей вибору виду завдання, способу його виконання, звернення до минулого досвіду, оцінювання та самооцінювання, прогнозування тощо. Важливою умовою високої ефективності застосування таких прийомів є уміння викладача слухати й чути, виокремлювати в розповіді студента раціональне зерно та надавати йому належну емоційну та когнітивну вагу.

Можливості застосування діалогічної взаємодії досить широкі. Насамперед, варто обговорити такі найбільш традиційні форми організації навчального процесу як лекції та семінари. Лекція, незважаючи на її монологічну сутність, може бути використана для збагачення взаємодії викладача та студентів. Обговорення мотивації до вивчення теми, звернення до досвіду студентів, їх проблем, акцентування уваги на тому, що студенти знають з певної теми і що б хотіли дізнатися нового, надання можливостей зворотного зв'язку – ось неповний перелік прийомів, які можна застосувати для активізації зустрічної активності студентів. У такому вигляді лекція не лише збагатить студента певною сумою знань, але й дасть дещо більше – розширить горизонти самопізнання, надасть додаткові можливості до самовираження тощо.

На відміну від лекцій, семінари за своєю сутністю несуть діалогічну форму взаємодії. Але це ніяк не означає, що безмежні можливості активної взаємодії зі студентами на умовах діалогу та реалізації ідей педагогічної етики завжди повноцінно використовуються. Окреслимо окремі сприятливі для цього організаційно-педагогічні підходи, такі, як: завчасне подання плану семінарського заняття з урахуванням можливостей скористатися запропонованим переліком літератури; надання кожному студенту можливості для виступу з обов'язковим урахуванням його бажання; намагання максимально об'єктивно й обґрунтовано виставити оцінки за відповіді тощо.

На семінарських заняттях із дисциплін психолого-педагогічного циклу для студентів спеціальності «Початкова освіта» запроваджується низка нетрадиційних форм організації навчання і активних методів роботи:

1. *Інтегровані заняття*. Сприяють активізації оптимальних взаємин студентів з викладачем. Наприклад, на інтегрованому занятті з педагогіки й педагогічних основ роботи з дитячими об'єднаннями студентка провела педагогічну інформацію, яка містила анотацію новинок психолого-педагогічної літератури з теми і відомості з педагогічної практики; творча група студентів перевірила й систематизувала знання з теми «Методи гуманного виховання»; студенти провели колективне творче заняття «Вечір нерозкритих таємниць», побудоване відповідно до змісту навчальних програм. Як наслідок, студенти активно обмінюються інформацією, реалізуючи і засвоюючи певні педагогічно-рольові функції. В умовах безпосереднього соціального порівняння викладачі свідомо дотримуються педагогічно доцільних професійно-рольових програм поведінки.

2. *Заняття-гра*. Прикладом такого заняття може бути заняття типу «Що? Де? Коли?», «Психологічне лото», «Урок-аукціон», «Урок-панорама», ділова гра «Батьківські збори» тощо. Такі заняття створюють сприятливу емоційну атмосферу без надмірного психологічного напруження і хвилювання, сприяють ідентифікації студента з новою соціально-професійною роллю (зокрема, «вчитель»), знімають бар'єр «соціального статусу» у спілкуванні студента з викладачем тощо.

3. *Заняття-діалог* (як різновид заняття – прес-конференція). Найбільш повно забезпечується комунікативна взаємодія студентів між собою і з викладачем, здійснюється взаємообмін соціально-рольовими функціями. Така робота не тільки розвиває комунікативні уміння майбутнього вчителя, а завдяки дії механізму «соціальної фасилітації» (посиленню домінуючих реакцій у присутності інших) покращує виконання завдання, яке полягає в тому, щоб логічно переконати свого опонента. Це сприяє підвищенню самооцінки у студентів, вселяє впевненість у собі.

4. *Колективні форми роботи*, зокрема співробітництво студентів у парі змінного складу: читання й наступне спільне обговорення логічно завершеної й невеликої за обсягом частини тексту; вироблення навичок формулювання запитання, пункту плану чи тези, адекватних змісту опрацьованого абзацу тощо.

Практикувалося взаємонавчання студентів: відповіді на запитання домашнього завдання доповнюють письмово й перевіряють самі студенти; групове розв'язування проблемної ситуації; самостійна робота з новим навчальним матеріалом у ланках із наступним його поясненням усій групі; багаторазове варіативне повторення за допомогою опорних сигналів тощо.

Сучасні підходи до реалізації ідей діалогічної взаємодії в контексті педагогічної етики знаходять найбільш вагоме вираження в інтерактивних методах навчання. Зупинимося детальніше на таких, як дискусії та тренінги.

Дискусія (розгляд, дослідження) – це публічне обговорення чи вільний вербальний обмін знаннями, судженнями, ідеями з приводу якогось спірного питання чи проблеми. У період демократичних змін дискусію стали досить широко застосовувати у навчанні. Як метод дискусія використовується у різних формах навчання: семінарах, тренінгах, під час лекції. Будучи своєрідною технологією, дискусія сама включає в себе інші методи та прийоми, такі як «мозковий штурм», аналіз ситуацій тощо. Щоб дискусія була ефективною, важливо в її організації дотримуватися таких основних етичних норм: забезпечувати черговість у виступах; сприяти реалізації права кожного на власну, відмінну від викладацької, думку; орієнтувати учасників на чіткість та обґрунтованість аргументації; налаштовувати всіх учасників, передусім, на відкриття істини, а не самопрезентування тощо.

Тренінги – це система концептуально, логічно, тематично та структурно пов'язаних занять, під час яких широко застосовуються методи активного навчання. Перевага цього активного методу навчання в тому, що відбувається природне «входження» його учасників у проблему та створюються сприятливі умови для практичного вирішення питання.

Спеціальна підготовка студентів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом здійснюється нами під час читання курсу «Теорія виховання». Вивчення цього курсу спрямоване на формування у студентів умінь самостійно творчо і дієво вирішувати виховні завдання, оволодіння уміннями визначати конкретні завдання виховного впливу на учнів, визначати рівень вихованості учнів і рівень розвитку колективу, формувати учнівський колектив, регулювати і коректувати міжособистісні стосунки в колективі.

У викладанні курсу нами використовується включення студентів до різних форм навчальної роботи: лекції, семінарські заняття, самостійна робота. На лекціях логічно та послідовно викладаються найбільш загальні та складні питання, що формують у майбутнього спеціаліста систему загально-педагогічних уявлень.

Семинарські заняття уточнюють, конкретизують та систематизують знання студентів, здобуті у ході проведення лекцій та виконання самостійної роботи, розвивають уміння робити повідомлення, висловлювати власне розуміння проблемних питань, формувати педагогічне мислення та професійно - пізнавальний інтерес до педагогічної взаємодії з учнівським колективом.

Практична підготовка студентів виступає однією з форм освітнього процесу, завдяки якій не лише здійснюється перевірка фахових компетенцій студентів, а й створюються широкі можливості для формування педагогічної взаємодії майбутніх фахівців у конкретній галузі.

Висновки. Отже, оптимізація викладання психолого-педагогічних дисциплін на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії та впровадження інноваційних форм навчання у процесі викладання педагогічних дисциплін сприяють суттєвому підвищенню ефективності підготовки студентів до педагогічної взаємодії з учнівським колективом.

Використана література:

1. Абдуллина О. А. *Общепедагогическая подготовка в системе высшего педагогического образования : для пед. спец. высш. учеб. заведений. – 2-ге изд. перераб. и доп.* Москва : Просвещение, 1990. 141 с.
2. Булах І. С. *Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів : навч. посіб.* Київ : Нац. пед. ун-т, 2002. 350 с.
3. Зарішняк І. М. *Зміст дидактичної емоційної взаємодії «викладач-студент», основні характеристики і функціональні можливості* *Наука і освіта.* № 6, 2002. С. 55-59.
4. *Педагогическая энциклопедия / гл. редактор А. И. Каирова* Москва : Сов. Энциклопедия, 1988. Том 3. 880 с.

References:

1. Abdullina, O. A. (1990). *Obshchepedagogicheskaya podgotovka v sisteme vysshego pedagogicheskogo obrazovaniia [General pedagogical preparation in system of higher pedagogical education]*. M.: Prosveshcheniye. [in Ukrainian].
2. Bulakh, I. S. (2002) *Psykhologichni aspekty mizhosobystisnoyi vzayemodiyi vykladachiv i studentiv [Psychological aspects of interpersonal interaction of teachers and students]*. Tutorial K. : *National pedag.university*. [in Ukrainian].
3. Zarishnyak, I. M. (2002). *Zmist dydaktychnoyi emotsijnoyi vzayemodiyi "vykladach-student", osnovni kharakterystyky i funktsionalni mozhyvosti [The content of didactic emotional interaction "teacher-student" Basic characteristics and functional capabilities. Science and Education- № 6.* [in Ukrainian].
4. Kairova, A. I. (1988). *Pedagogicheskaya entsiklopediya [Pedagogical Encyclopedia]*. M.: Sov. Entsiklopediia. T. 3. [in Ukrainian].

Teslenko T. V., Marusynets M. M. Formation of readiness of future primary school teachers for pedagogical interaction with student team

The urgency of the problem of training of future primary school teachers for pedagogical interaction with student team is proved in the article. Particular attention is paid to the disclosure of professional interaction of future teachers as a system of integrated indicators which includes professional pedagogical orientation of the individual, its theoretical armament, as well as the availability of professionally relevant skills necessary for joint activities. The content and structure of training of future teachers for pedagogical interaction with student team are outlined.

The readiness of future teachers for pedagogical interaction with student team is considered in the work as a complex of personal, psychological and professional characteristics of the teacher covering the motivational, content-procedural and effective-operational spheres of pedagogical activity.

The article reveals the essence of such notions as "interaction", "pedagogical interaction" in various aspects, highlights the main components of the process of training of future teachers and analyzes the problem of "interaction" as a pedagogical concept in the works of various scientists who dealt with this issue in their scientific research from different positions; pedagogical conditions of formation of readiness of future primary school teachers in the course of studying of pedagogical disciplines in educational process which provide its formation are presented. At the end of the article it is concluded that the optimization of teaching of psychological and pedagogical disciplines on the basis of subject-subject interaction and the introduction of innovative forms of learning in the teaching of pedagogical disciplines significantly increase the effectiveness of training of students for pedagogical interaction with students.

Key words: *pedagogical interaction, student team, formation of readiness, cooperation, educational interaction, components of readiness, pedagogical conditions, forms of education organization.*